Socialförsäkringsutskottets betänkande

1980/81:27

om godkännande av en ny nordisk konvention om social trygghet (prop. 1980/81:152)

Propositionen

I proposition 1980/81:152 om godkännande av en ny nordisk konvention om social trygghet har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att godkänna en den 5 mars 1981 undertecknad konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet.

Konventionen, som har tillstyrkts av Nordiska rådet, är avsedd att ersätta 1955 års nordiska konvention.

Konventionen reglerar för personer som bor eller arbetar i Norden rättigheter och skyldigheter på följande områden: sjukförsäkring (sjukvård och kontantersättning vid sjukdom), föräldraförsäkring, grundpension (folkpension) och allmän tilläggspensionering, arbetslöshetsstöd, arbetsskadeförsäkring (vård- och kontantförmåner), allmänna kontantförmåner för barn (barnbidrag och bidragsförskott) samt social omvårdnad (socialtjänst samt hälso- och sjukvård).

Huvudtanken bakom den nya konventionen är att nordiska medborgare skall ha ett fullständigt socialt skydd var de än befinner sig i Norden.

En viktig princip i konventionen är jämställdhetsprincipen. En medborgare i ett nordiskt land, som bor eller arbetar i annat nordiskt land än hemlandet, skall omfattas av detta lands lagstiftning om social trygghet på jämställd fot med landets egna medborgare.

En annan allmän princip är att alla personer som bor i Norden skall omfattas av lagstiftningen i det land där de är bosatta, oavsett nationalitet. Alla avgifter skall erläggas där och förmåner i princip utgå från bosättningslandet.

Ett undantag från bosättningsprincipen görs för personer som bor i ett nordiskt land men arbetar som anställda i ett annat. Det gäller framför allt s. k. gränsgångare. Den nya konventionen föreskriver att dessa personer vad avser sociala förmåner som beror på förvärvsinkomsten skall omfattas av lagstiftningen i sysselsättningslandet. De förmåner det gäller är kontantersättning vid sjukdom och föräldraskap och vid arbetslöshet samt allmän tilläggspension och arbetsskadeförmåner. En person som bor i Norge men arbetar som anställd i Sverige skall exempelvis vid sjukdom få sin sjukpenning betald från den svenska försäkringen liksom hans tilläggspensionsskydd byggs upp i Sverige. En viktig nyhet i detta sammanhang är att samtliga socialavgifter – arbetsgivaravgifter och egenavgifter – skall betalas i

sysselsättningslandet – och endast där – även för personer som är bosatta i annat nordiskt land.

I fråga om konventionens lydelse och närmare innehåll hänvisas till propositionen.

Föredragande departementschefen anför i propositionen att det ofta har uppstått behov av ändringar i 1955 års nordiska konvention om social trygghet. Dessa ändringar har enligt propositionen endast föranlett smärre kostnadskonsekvenser. Om sådana ändringar i den nya konventionen blir aktuella förutsätter departementschefen att det – i enlighet med vad som hittills har tillämpats – inte skall vara nödvändigt att begära riksdagens godkännande.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot regeringens förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen godkänner den konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet som har undertecknats den 5 mars 1981.

Stockholm den 12 maj 1981

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Maj Pehrsson (c), Helge Karlsson (s), Doris Håvik (s), Gösta Andersson (c), Ralf Lindström (s), Gullan Lindblad (m), Lars-Åke Larsson (s), Elis Andersson (c), Martin Segerstedt (s), Arne Lindberg (c)*, Åke Persson (fp), Ingegerd Elm (s) och Görel Bohlin (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

GOTAB 69110 Stockholm 1981